

**§ 8****Underlag för budget 2018 med inriktning 2019 och 2020****Beslut**

1. Utbildningsnämnden fastställer underlaget till budget för 2018 med inriktning 2019-2020. Underlaget överlämnas till kommunstyrelsen.
2. Utbildningsnämnden föreslår att kommunstyrelsen ger stadsledningskontoret i uppdrag att utreda möjligheten att reglera även decemberavläsningen i prestationsjustering till utbildningsnämnden.
3. Utbildningsnämnden föreslår att kommunstyrelsen ger stadsledningskontoret i uppdrag att utreda möjligheten att i budget fördela tilläggsersättning för nyanlända som en schablon.
4. Utbildningsnämnden föreslår att kommunstyrelsen ger stadsledningskontoret i uppdrag att utreda en stadsgemensam modell för ersättning för nyanlända inom förskola.
5. Utbildningsnämnden godkänner kompetensförsörjningsplan för förskola, grundskola och gymnasieskola, bilaga 3.
6. Utbildningsnämnden godkänner föreslagen modell för fördelning av tilläggsersättning för nyanlända, avsnitt 3.1.
7. Utbildningsnämnden godkänner det reviderade funktionsprogrammet för skollokaler, bilaga 4.1.
8. Utbildningsnämnden ger utbildningsförvaltningen i uppdrag att revidera riktlinjer för fristående förskola, pedagogisk omsorg samt fritidshem vad avser utbetalningstillfällen.
9. Utbildningsnämndens beslutade att i anslutning till respektive avsnitt i underlaget för budget 2018 med inriktning 2019 och 2020 infogas följande skrivningar:

**1.2 Ett klimatsmart Stockholm**

En viktig del av skolans miljöarbete under planperioden är att minska matens klimat- och miljöbelastning. Vi vill därför tydliggöra att detta är en viktig del av arbetet för att uppnå kommunfullmäktiges mål om ett klimatsmart Stockholm. Genom stadens miljöprogram har nämnden bland annat i uppdrag att minska matsvinnet, öka matavfallsinsamlingen och utöka utbudet av vegetariska livsmedel.

**2.1 Förskola**

Utbildningsförvaltningen ska som en del av sitt samordningsuppdrag för förskolefrågor utveckla sitt stöd till stadsdelsnämnderna med planering av förskolelokaler. Likvärdigheten i förskolan ska stärkas genom ökad pedagogisk kvalitet. Det handlar om att utveckla förskolans ledningsorganisation i syfte att främja det pedagogiska ledarskapet, att säkerställa förskollärlärd undervisning, att säkerställa en likvärdig kompetensförsörjning, att utveckla

förskolan som lärande organisation och att utveckla mått för att följa personalomsättningen.

Tillämpningen av förskolans socioekonomiska tillägg i stadens resursfördelningsmodell ska följas upp. En kartläggning bör också göras av nuvarande hantering och bedömningar av ansökningar om tilläggsbelopp för barn i behov av särskilt stöd. Kunskapen om vilka barn som inte deltar i förskolan ska utvecklas för att kunna göra riktade insatser för ökad inskrivningsgrad, t.ex. ge verksamheter med föräldrakontakt ett förstärkt uppdrag att informera om förskolan. Utöver inskrivningsgraden är även närvaron i förskolan viktig. Om barnen deltar kontinuerligt i förskolan förbättras barnens lärande och språkliga utveckling. Därför ska även inskrivna barns närvaro främjas.

Papperslösa barns rätt att gå i grundskolan regleras av skollagen. Det är även viktigt att det finns förskoleverksamheter som omfattar alla barn och där staden exempelvis i samarbete med civilsamhället bidrar till att papperslösa barn i förskoleåldern kan delta i förskoleverksamhet.

### 2.2.3 En skola för alla – ett inkluderande perspektiv

Elevhälsa:

Rektorn leder och ansvarar för att skolan har ett elevhälsoteam omfattande de kompetenser som skollagen kräver och präglas av ett tvärprofessionellt förhållningssätt med fokus på hälsofrämjande och förebyggande insatser inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet.

En systematisering av skolornas samverkan med socialtjänst och stadsdelsförvaltningarna är en prioriterad verksamhet under planeringsperioden.

Nyanlända elever:

Att utveckla det förebyggande och hälsofrämjande elevhälsoarbetet riktad till nyanlända elever samt utveckla stödet till lärare, skolor och elevhälsoteam som möter nyanlända elever.

I samarbete med START Stockholm ska förvaltningen arbeta för ett mer jämt mottagande av nyanlända elever i Stockholms skolor. Elever i årskurs 7-9 ska även i fortsättningen placeras i skolor med förberedelseklasser i närförort och innerstaden med syfte att sprida mottagandet till fler skolor i stan.

Övrigt:

Det våldspreventiva arbetet med inriktning mot att få ungdomar att ifrågasätta kopplingar mellan identiteter, som exempelvis manlighet, och våld bör fortsätta för att skapa en stad där alla kan känna sig trygga.

Skolan ska stärka sitt arbete med att förmedla och förankra respekten för mänskliga rättigheter, exempelvis genom att arbeta med normkritiska perspektiv och motverka hedersrelaterat våld.

#### 2.2.5 Utbildning/undervisning och förhållningssätt

Förvaltningen ska sprida goda exempel på hur man kan förstärka det kollegiala lärandet, framhäva lärarprofessionens betydelse och främja en skolkultur som präglas av höga förväntningar på alla elever.

#### 2.2.6 Integrering av fritidshem och skola

Förvaltningen ska under perioden utveckla fritidsverksamheten med målsättningen att kunna erbjuda en samlad skoldag för eleverna i årskurserna F-6. Fritidsverksamheten ska i hög grad vara integrerad med grundskolan och bidra till att stärka kunskapsresultat och bidra till att stärka barns utveckling och lärande. En kartläggning av fritidsklubsverksamheten i årskurserna 4-6 ska genomföras i syfte att förbättra fritidsklubbarnas strukturella förutsättningar att kunna erbjuda en verksamhet som är likvärdig och präglas av hög kvalitet. Riktlinjerna för fritidsklubbar ska revideras under planperioden.

#### 2.4 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

Gymnasieavdelningen ska, tillsammans med förskoleavdelningen, under år 2017 utreda ett förskolecampus som kan leda till en budgetsatsning år 2018.

#### 3.1. Drift

För att klara skolförsörjningen i ett växande Stockholm fortsätter den samordnade skolplaneringen i Stockholm, SAMS. Utbildningsförvaltningen är beroende av att hela staden arbetar tillsammans för att säkerställa att de skolbehov som uppstår kan mötas, och ska därför arbeta för att samarbetat inom SAMS stärks ytterligare.

Behovsanalyserna tar idag total hänsyn till nuvarande sökmönster. Sökmönster kan dock ändras och ibland vore det önskvärt att de förändrades. Därför behöver behovsanalyserna utvecklas så att även sökmönster analyseras utifrån att alla grundskoleelever ska erbjudas attraktiva skolor nära hemmet och ambitionen att ingen ska behöva pendla mot sin vilja.

10. Utbildningsnämndens beslutade att därutöver anföra: Under år 2016 fick vi äntligen se ett positivt trendbrott för resultaten i svenska skolan – något som bekräftas av både internationella mätningar och stadens egna kunskapsutvärderingar. Samtidigt står skolan inför stora utmaningar. Den svenska skolan brukade betraktas som en av de mest likvärdiga i världen – idag tillhör vi genomsnittet. Samtidigt som allt fler elever når sina kunskapsmål, så går det allt sämre för de elever som har de tuffaste socioekonomiska

förutsättningarna. För att vända den här utvecklingen behöver vi under de närmsta åren se över både stadens resursfördelningssystem och organisation för att kunna ge rätt stöd till varje elev.

Under året pågår arbetet med att ta fram ett nytt skolprogram för Stockholms stads förskolor och skolor. I dialog med lärare och elever framkommer det tydligt att man efterfrågar ökad samverkan mellan skolor, förskolor, förvaltningar, inom professionerna och mellan verksamheterna som finns på skolorna. Behovet av att utveckla skolkulturer är även något som framkommit och som behöver utvecklas under kommande år. Skolkulturens betydelse ska lyftas fram för att skapa en arbetsmiljö för lärarna som utmärks av höga förväntningar på alla elever, en respekt för professionen – inom skolan och av vårdnadshavare och elever – samt utveckla det kollegiala lärandet.

11. Beslutet justeras omedelbart.

#### **Ärendet**

Förvaltningen redovisade ärendet i ett tjänsteutlåtande från den 16 mars 2017, dnr 1.2.1-1282/2017.

Av nämndens underlag för budget 2018 med inriktning för 2019 och 2020 framgår de frågor och faktorer som har störst påverkan på verksamhetens utveckling och ekonomi under perioden. Utgångspunkt är analyser av förändringar i omvärlden samt av den egna verksamheten.

Under kommunfullmäktiges inriktningsmål anges de viktigaste strategiska frågorna. Utmaningar och möjligheter som anknyter till dessa strategiska frågor beskrivs ärendet.

#### **Ärendets beredning**

Ärendet har beretts inom avdelningen för ekonomi och styrning i samverkan med övriga avdelningar.

#### **Förvaltningens förslag till beslut**

Förvaltningen föreslår utbildningsnämnden att besluta följande:

1. Utbildningsnämnden fastställer underlaget till budget för 2018 med inriktning 2019-2020. Underlaget överlämnas till kommunstyrelsen.
2. Utbildningsnämnden föreslår att kommunstyrelsen ger stadsledningskontoret i uppdrag att utreda möjligheten att reglera även decemberavläsningen i prestationsjustering till utbildningsnämnden.
3. Utbildningsnämnden föreslår att kommunstyrelsen ger stadsledningskontoret i uppdrag att utreda möjligheten att i

- budget fördela tilläggsersättning för nyanlända som en schablon.
4. Utbildningsnämnden föreslår att kommunstyrelsen ger stadsledningskontoret i uppdrag att utreda en stadsgemensam modell för ersättning för nyanlända inom förskola.
  5. Utbildningsnämnden godkänner kompetensförsörjningsplan för förskola, grundskola och gymnasieskola, bilaga 3.
  6. Utbildningsnämnden godkänner föreslagen modell för fördelning av tilläggsersättning för nyanlända, avsnitt 3.1.
  7. Utbildningsnämnden godkänner det reviderade funktionsprogrammet för skollokaler, bilaga 4.1.
  8. Utbildningsnämnden ger utbildningsförvaltningen i uppdrag att revidera riktlinjer för fristående förskola, pedagogisk omsorg samt fritidshem vad avser utbetalningstillfällen.
  9. Beslutet justeras omedelbart.

**Yrkande**

Ordföranden Olle Burell (S) och ledamöterna Ingegerd Akselsson Le Douaron (MP) och Freddy Grip (V) framlade ett eget förslag till beslut och yrkade bifall till detta.

Vice ordföranden Lotta Edholm (L) framlade ett eget förslag till beslut och yrkade bifall för detta.

Ledamoten Markus Nordström (M) framlade ett eget förslag till beslut och yrkade bifall för detta.

Tjänstgörande ersättaren John Kåberg (C) framlade ett eget förslag till beslut och yrkade bifall för detta.

**Beslutsgång**

Ordföranden ställde yrkandena mot varandra och förklarade sig finna att nämnden beslutat i enlighet med gemensamma yrkandet från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

**Reservation**

Markus Nordström m.fl. (M) reserverade sig mot nämndens beslut till förmån för eget förslag:

att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut.  
att därutöver anföra:

Föreliggande ärende förhåller sig till de ekonomiska ramar och de mål som anges i kommunfullmäktiges budget. Eftersom vi har reserverat oss mot såväl budgeten som verksamhetsplanen för 2017 har vi därför skiljaktig mening även avseende inriktningen i budgetplaneringen för kommande år.

Skolans huvuduppgift är att förmedla kunskap och vårt gemensamma bildningsarv till den uppväxande generationen. Människor växer med kunskaper. Utbildning ger individen möjlighet att öppna nya dörrar och se nya perspektiv. Bildning ger människor makt att kunna forma sina egna liv. En lyckad skolgång är varje ung människas bästa försäkring mot framtida utanförskap, och samhällets bästa försäkring för välbefinnande och utveckling.

Stockholms elever och lärare förtjänar en skolpolitik sätter fokus på kunskap och där politiska beslut och prioriteringar strävar efter att förverkliga och fördjupa detta. Tyvärr verkar den socialdemokratiska majoriteten välja en annan väg.

Nu pekar förvaltningen på att om framtida schablonhöjningar kommer att ligga på samma nivå som innevarande år, det vill säga vara lägre än löneökningarna, kommer skolorna att behöva effektivisera för att nå en budget i balans. Det är oacceptabelt. Den Socialdemokratiskt ledda majoriteten säger sig satsa på skolan, men nu riskerar Stockholms elever nedskärningar.

Förra årets löneutrymme gav inte heller Stockholms lärare någonting alls utöver avtalet. Forskning har visat att läraren är avgörande för elevernas resultat. Kvaliteten på skolan kan helt enkelt inte bli bättre än kvaliteten hos dess lärare. Därför är det oerhört viktigt att ha en plan för att ytterligare höja skickligheten hos våra lärare. Att höja läraryrkets status och attraktivitet är vitalt för att öka kunskapsresultaten hos Stockholms elever, och lönen är en väldigt viktig del i det arbetet. Om inte majoriteten tar sitt ansvar för att höja lärarlöner och förbättra karriärmöjligheterna för lärare – särskilt på skolor med tuffare utmaningar – kommer vi inte att klara lärarförsörjningen och inte höja kunskapsresultaten.

Vi ser en oroande utveckling av stora och ökande skillnader mellan skolorna och det är bra att det socioekonomiska tilläggsbeloppet nu analyseras djupare. Resultatspridningen mellan skolor utifrån elevernas socioekonomiska förutsättningar är fortsatt stor och har förstärkts jämfört med tidigare, trots att det socioekonomiska tillägget idag står för en betydande del av utbildningsnämndens budget. Ökningen kan till del förklaras av det stora antalet nyanlända elever, men att nöja sig med den förklaringen är inte ansvarstagande, tydliga åtgärder krävs. Samtidigt ligger skillnaden i resultat mellan pojkar och flickor exklusive nyinvandrade kvar på samma nivå som året innan, trots satsningar på att skillnaderna ska minska. Dessvärre har majoriteten inga förslag på hur detta ska vändas. För det första avsätter man inga medel för att nå dit förutom de socioekonomiska medel som ju inte visar sig tillräckligt

verkningsfulla, inte heller har man några konkreta idéer om hur man ska nå dit.

I det föreliggande budgetunderlaget beskrivs det fria skolvalet som en faktor som förstärker boendesegregationen, men glädjande nog även som ett verktyg för att skapa förutsättningar för att minska segregationen är skolvalet. Genom det fria skolvalet ökar blandningen av elever i många skolor och varje år lämnar tusentals barn och unga den egna stadsdelen för att gå i skola i andra delar av staden. Genom att kunna välja en annan skola än den som ligger där man bor ökar möjligheterna att bryta segregationen

Inom grundskolan bedöms i genomsnitt cirka 31 procent av de beräknade hyresökningarna kunna inrymmas inom prestationsökningen (beräknat på dagens schablonnivåer). Även inom gymnasieskolan bedöms cirka 31 procent av beräknade hyresökningar inrymmas inom prestationsökningen.

Förvaltningen varnar i föreliggande underlag till budget för att 69 % av de beräknade lokalkostnadsökningarna inte inryms inom prestationsökningen och alltså måste bekostas på annat sätt. Detta innebär att pengar kommer behövas tas ur skolornas resurser för undervisning. Förvaltningen skriver att den hyresökning som inte inryms i elevantalsökningen måste bekostas på annat sätt och bedömer att det, utan schablonökningar, finns en risk att kommunfullmäktiges mål om att minst 73 procent av schablonen ska betalas ut till de kommunala skolorna inte kommer att kunna uppnås. En sänkt skolpeng är inte bara illa för undervisningen, utan innebär också att det inte finns utrymme för särskilda satsningar på till exempel lärarlöner framöver. Förlorarna är Stockholms elever, lärare, skolledare, och föräldrar.

Andel förskollärare av totalt antal anställda var 2016 39,2 procent, årsmålet är 40 procent. Men 8 av 10 stadsdelar klarar inte sina mål om andelen förskollärare och fortfarande har 7,3% av förskolorna mindre än 25 procent förskollärare. Det är oroande siffror, vi vet att en hög andel utbildade förskollärare ger högre kvalitet. Stockholms befolkning ökar i rekordfart och förväntas fortsätta göra det, samtidigt som alldeles för få förskollärare utbildas. Stockholms stad måste arbeta aktivt med att utbilda fler barnskötare till förskollärare, och försöka behålla de förskollärare man har.

Arbetet med mottagande av nyanlända elever är fortfarande angeläget. Stockholms skolor måste fortsätta arbeta för ett bättre mottagande av nyanlända elever. Det är centralt att förberedelseklasser kan startas på fler skolor över hela staden

och att vägen in till ordinarie klass, med ett individuellt anpassat stöd till varje elev, blir kortare.

**Reservation**

Lotta Edholm m.fl. (L) reserverade sig mot nämndens beslut till förmån för eget förslag:

- att utbildningsförvaltningens förslag till beslut bifalls delvis.
- att därutöver anförs följande.

Föreliggande ärende förhåller sig till de ekonomiska ramar och de mål som anges i kommunfullmäktiges budget. Eftersom vi har reserverat oss mot såväl budgeten som verksamhetsplanen för 2017 har vi därför skiljaktig mening även avseende inriktningen i budgetplaneringen för kommande år.

Skolans huvuduppgift är att förmedla kunskap och vårt gemensamma bildningsarv till den uppväxande generationen. Människor växer med kunskaper. Utbildning ger individen möjlighet att öppna nya dörrar och se nya perspektiv. Bildning ger människor makt att kunna forma sina egna liv. En lyckad skolgång är varje ung människas bästa försäkring mot framtida utanförskap, och samhällets bästa försäkring för välbefinnande och utveckling. Stockholms elever och lärare förtjänar en skolpolitik sätter fokus på kunskap och där politiska beslut och prioriteringar strävar efter att förverkliga och fördjupa detta. Tyvärr verkar den socialdemokratiska majoriteten välja en annan väg.

Andelen elever på kommunala skolor som är behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram och som nått målen i samtliga ämnen minskade tydligt 2016 jämfört med tidigare år. Samtidigt så ökar skillnaderna i skolresultat kraftigt mellan högpresterande och lågpresterande skolor. Man skulle därför kunna tro att majoriteten skulle föreslå någon eller några genomgripande reformer för att komma tillrätta med denna negativa utveckling, men tyvärr saknas dessa i budgetunderlaget. Istället kan vi läsa i underlaget att majoritetens ytterst knappa påslag till skolan, de lägsta på tolv år, riskerar att leda till besparingar och att skolpengens andel av schablonen minskar. Att förvaltningen rakt ut skriver att; ”Om framtida schablonhöjningar kommer att ligga på samma nivå som innevarande år, det vill säga lägre än löneökningarna, kommer skolorna att behöva effektivisera för att nå en budget i balans”; är ytterst ovanligt och anmärkningsvärt. Det är sorgligt nog detta som majoritetens skolpolitik kommer att leda till. Stockholms elever, lärare och föräldrar är värda bättre än så.



Förvaltningen varnar i föreliggande underlag till budget för att lokalkostnadsökningarna inte inryms i elevtalsökningen och därigenom måste bekostas på annat sätt. Hyreskostnaderna beräknas öka med 11 procent per grundskoleelev respektive med 24 procent per gymnasieelev fram till 2020. Om majoriteten fortsatt väljer att inte satsa på skolan kommer detta att leda till att kommunfullmäktiges mål om att minst 73 procent av schablonen ska betalas ut till de kommunala skolorna inte kommer att kunna hållas. En sänkt skolpeng är inte bara illa för undervisningen, utan innebär också att det inte finns utrymme för särskilda satsningar på till exempel lärarlöner framöver. Förlorarna är Stockholms elever, lärare, skolledare, och föräldrar.

Läroorganisationerna ser dessa utmaningar tydligt. I FVG-protokollet 28/3 säger Skolledarförbundet, LR, Lärarförbundet och Saco i ett gemensamt uttalande att de *"ser med oro på de framtida kostnadsökningar för bland annat lokaler och IT som sker inom utbildningsförvaltningen och dess verksamheter, vilket kan komma att medföra att allt mindre medel kan tillföras till skolorna för att bekosta exempelvis lärartjänster, elevvård och allt annat som behövs för att sköta den dagliga verksamheten på skolorna. Vi ser därför att utbildningsnämnden måste verka för att schablonerna till skolorna höjs rejält."*

I det föreliggande budgetunderlaget skriver utbildningsförvaltningen vidare att man vill undersöka skolvalets potential att motverka boende- såväl som kunskapssegregationen i staden. Exakt hur detta ska gå till framgår dock inte. Vi delar uppfattningen att staden behöver bli bättre på att utjämna skillnaderna i skolresultat mellan högpresterande och lågpresterande skolor. Men vi vänder oss mot alla förslag som tydligt begränsar det fria skolvalet. Genom det fria skolvalet ökar blandningen av elever i många skolor och varje år lämnar tusentals barn och unga den egna stadsdelen för att gå i skola i andra delar av staden. Genom att kunna välja en annan skola än den som ligger där man bor ökar möjligheterna att bryta segregationen. Vi anser därför snarare att skolvalet bör utvecklas – genom aktivt skolval – så att fler elever/föräldrar gör ett aktivt och informerat val av skola. Detta tillsammans med ett fortsatt starkt socioekonomiskt system, samt satsningar på lärarlöner, förbättrad arbetsmiljö och fler karriärtjänster tror vi skulle leda till förbättrade skolresultat för alla. Tyvärr gör majoriteten inget av detta.

En skicklig lärare är den enskilt viktigaste faktor för elevernas kunskapsresultat. Läraryrket är därför Sveriges viktigaste yrke. Trots det har den socialdemokratiska ledda majoriteten avbrutit

alla lönesatsningar på stadens lärare. Det är oacceptabelt. Att höja läraryrkets status och attraktivitet är vitalt för att öka kunskapsresultaten hos Stockholms elever, och lönen är en väldigt viktig del i det arbetet. Det behövs också ett fortsatt arbete inom förvaltningen och inom varje skola för att se över arbetsätt och rutiner i syfte att minska den administrativa arbetsbördan och frigöra tid till förberedelse, genomförande och efterarbete av undervisningen. Läraryrket måste fortsätta att stärkas om Stockholms skolor ska kunna klara att möta framtidens utmaningar med en stärkt undervisningskvalitet. Om inte majoriteten tar sitt ansvar för att höja lärarlöner, förbättra arbetsmiljön och öka karriärmöjligheterna för lärare – särskilt på skolor med tuffare utmaningar – kommer vi varken att klara lärarförsörjningen eller höja kunskapsresultaten.

I budgetunderlaget ligger också en uppdaterad kompetensförsörjningsplan. Rekryteringsbehoven är enorma, samtidigt som en konkurrenskraftig lön, bättre arbetsmiljö och möjlighet att frigöra mer tid för undervisning är det viktigaste för potentiella och nuvarande lärare som funderar på att söka sig till Stockholms stad. Ändå duckar majoriteten lönefrågan helt. Vi menar att det behövs substantiella löneökningar under flera år framöver för att kunna locka skickliga lärare till Stockholm i den utsträckning som behövs för att se till att eleverna får den bästa undervisningen och har budgeterat för löneökningar om 1 % över avtal för 2017.

På förskollärsidan ser vi i kompetensförsörjningsplanen att man beräknar rekryteringsbehovet utifrån en samlad uppskattning av behovet av fler förskollärare och barnskötare. Vi anser att ambitionen måste vara att anställa fler förskollärare. Därför föreslår vi att karriärtjänster inrättas i förskolan. I dagsläget går 12 sökande på varje plats på förskolläraryrket samtidigt som behovet är skriande. Därför föreslår Liberalerna att Stockholms stad ska medfinansiera fler platser på förskolläraryrket i regionen i väntan på att staten tar sitt ansvar för detta.

Bristen på trygghet och studiero är en av skolans absolut största utmaningar. Skolan ska vara en trygg plats för alla elever och det ska vara tyst och lugnt under lektionstid. Det är en förutsättning för att undervisningen ska fungera och för att eleverna ska kunna tillgodogöra sig den. I stadens brukarundersökning svarar nästan varannan elev i Stockholms skolor att de störs på lektionerna. Det är oacceptabelt. De som drabbas hårdast är de elever som har inlärningssvårigheter, koncentrationsproblem, och de som inte kan få hjälp och stöd hemifrån. Det är föräldrarnas och skolans gemensamma ansvar att skolan är trygg, att det är tyst och lugnt på lektionerna och att

kränkande behandling, skolk och sena ankomster inte accepteras. Märkligt nog står det dock ytterst lite i budgetunderlaget hur man ämnar arbeta för att komma tillrätta med dessa problem. Utbildningsnämnden är ansvarig för att staden tillhandahåller ett tillräckligt och adekvat stöd till skolorna för att de ska kunna upprätthålla ordning och studiero. För att kunna upprätthålla lugn och ro behövs tydliga befogenheter för att kunna ingripa om det ändå blir oroligt, stökigt eller hotfullt i skolans miljö. Förutom att stök tar tid från undervisningen är det tyvärr också en optimal grogrund för kränkningar och mobbning. I trygga klassrum däremot kan alla elever få möjlighet att lära sig. Det måste nu bli högsta prioritet för majoriteten att ge alla elever studiero och trygghet.

Arbetet med mottagande av nyanlända elever är med angeläget än någonsin. Stockholms skolor måste fortsätta arbeta för ett bättre mottagande av nyanlända elever. Det är centralt att förberedelseklasser kan startas på fler skolor över hela staden och att vägen in till ordinarie klass, med ett individuellt anpassat stöd till varje elev, blir kortare. Tyvärr har majoriteten inte hörsammat vårt krav på att eleverna ska fördelas jämnare över staden, och fortfarande är det så att många av våra ytterstadsskolor tar emot huvuddelen av de nyanlända eleverna.

Till sist kan vi konstatera att problemen med sjukskrivningar befaras fortsätta öka även vad gäller utbildningsförvaltningen. Sjukskrivningarna är ett stort problem i hela Stockholms stad och något som den rödgrönrosa majoriteten måste ta krafttag för att komma tillrätta med.

#### **Reservation**

Johan Kåberg (C) reserverade sig mot nämndens beslut till förmån för eget förslag:

- att avslå förvaltningens förslag till beslut.
- att uppdra åt förvaltningen att återkomma med nytt förslag i enlighet med vad som nedan sägs.
- att i övrigt vill jag anföra följande:

I vänstermajoritetens visioner talas det om ett Stockholm som håller samman och om ett klimatsmart Stockholm. Det är fina ambitioner, men när ord inte blir praktik är de bara tomma ord. Vi ser nu hur fler och fler verksamheter återkommunaliseras, enbart på grund av den socialdemokratiskt styrda majoriteten har en ideologiskt och inte pragmatisk syn på arbetet. Kvalitet är inte lika viktigt som ägandeform i de rödgrönrosas Stockholm. Vi ser också hur stadens miljöambitioner sänks, något som påverkar alla verksamheter, inklusive utbildningsförvaltningen.

Vi ser hur resultaten för framförallt pojkarna i Stockholm stad sjunker och fortsätter att sjunka, trots det ser vi inga satsningar på hur denna utveckling ska stoppas och vända. Alla, även pojkarna, har rätt till en skola utifrån deras förutsättningar. Mer undervisningstid för dessa pojkar, med bland annat ett treterminssystem är värt att utreda. Lärare som arbetar med bland annat dessa pojkar vid skolor med högt socioekonomiskt index är drivna, engagerade och enormt viktiga för att alla elever ska få samma chanser att genomföra och klara av sin utbildning. Vi i Centerpartiet tror att alla dessa lärare ska ges möjligheten att vidareutbilda sig och förkovra sig i sin egen profession. Utbildningsförvaltningen behöver erbjuda dessa lärare fortbildning i svenska som andraspråk så alla på skolenheten har den kompetensen.

Stockholms Stad har förbättrat sitt arbetsgivarvarumärke genom åren och förvaltningen gör mycket för att hitta nya och gamla medarbetare som arbetar i staden. Dock ser vi i Centerpartiet att mycket mer kan göras, så som att ge rektorerna bättre stöd och möjligheter att anställa lärarassistenter som underlättar för lärare att vara just lärare. Dessutom behöver rektorerna och skolledarna stöd i att kunna vara den pedagogiska ledaren på skolan snarare än att arbeta med frågor som tar fokus från det centrala rektorsuppdraget. Förvaltningen har själva svarat positivt på alliansens skrivelse att införa en utnämning av Årets Rektor/skolledare men om detta har vi fortfarande inte sett något.

Ända sedan maktskiftet 2014 har Socialdemokraterna talat och argumenterat för den expansiva takten av skolutbyggnader i staden och hur kritisk den är för att kommunen ska kunna erbjuda alla barn och ungdomar en skolplats. Inte fullt lika mycket, men än dock i bisatser, har det nämnts att även friskolornas utbyggnadstakt är en viktig del i detta för att uppnå de målsatta antalet skolplatser. Vi i Centerpartiet är ett stadsbyggarparti och ser mer än gärna fram emot en stad där skolan är en självklar del av stadsbilden. När vi på dagens nämnd ser ärenden med ett flertal nya etableringar av fristående skolor föreslår förvaltningen avslag på den stora majoriteten av dessa. Hur den socialdemokratledda majoriteten har tänkt sig denna ekvation är svår för oss i Centerpartiet, och säkert för många andra också, att förstå.

Segregationen i Stockholm är fortsatt stor. Det finns naturligtvis många åtgärder som det politiska styret måste vidta för att överbrygga klyftorna mellan olika stadsdelar, men vi i Centerpartiet vill framför allt betona civilsamhällets viktiga roll och människors möjlighet till entreprenörskap. Ju fler som kan förverkliga sina entreprenöriella drömmar och idéer, desto fler

kan också få anställning. Fyra av fem jobb skapas i små företag. Och med ett jobb kommer innanförskap, integration, språk, socialt liv, ekonomisk trygghet och så vidare.

Vi konstaterar att den socialdemokratiskt styrda majoriteten inriktar sig på att lösa individuella problem kollektivt. Vi i Centerpartiet menar att alla människor har olika förutsättningar. Det är därför viktigt med valfrihet, egenmakt och att lösa individuella problem individuellt.

I övrigt hänvisar vi till Centerpartiets valprogram för 2014, Centerpartiets budgetmotion för 2017 samt Centerpartiets för utbildningsförvaltningen relevanta motioner och interpellationer i kommunfullmäktige.

#### **Ersättaryttrande**

Christian Carlsson (KD) anmälde ett ersättaryttrande enligt nedan:

att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut.  
att därutöver anföra följande:

Föreliggande ärende förhåller sig till de ekonomiska ramar och de mål som anges i kommunfullmäktiges budget. Eftersom vi har reserverat oss mot såväl budgeten som verksamhetsplanen för 2017 har vi därför skiljaktig mening även avseende inriktningen i budgetplaneringen för kommande år.

Skolans uppgift är att förmedla kunskap och bildning till våra barn och ungdomar. Kunskap ger människor möjlighet att utvecklas och makt att forma sitt eget liv. Kristdemokraterna vill därför ha en skola med ordning och kunskap i fokus men andelen elever på kommunala skolor som är behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram och som nått målen i samtliga ämnen minskade dock 2016 jämfört med tidigare år och skillnaderna i skolresultat kraftigt mellan högpresterande och lågpresterande skolor. Under kommande år behövs mer undervisningstid, tidigare uppföljning och fortsatta satsningar på att stärka läraryrket.

#### **Satsa på Stockholms lärare**

Stockholms lärare är avgörande för elevernas resultat. Kvaliteten på skolan kan helt enkelt inte bli bättre än kvaliteten hos dess lärare. Välutbildade, behöriga och engagerade lärare är grunden för en skola där eleverna får goda resultat i en stimulerande studiemiljö. Därför är det oerhört viktigt att ha en plan för att ytterligare höja skickligheten hos våra lärare.

Särskilt angeläget är satsningar på ledarskap och konflikthantering för Stockholms lärare. Den typen av satsningar skapar förutsättningar för bättre lärare, men också för en bättre arbetsituation för lärare och elever. Det är viktigt för att rekrytera fler lärare till yrket men också för att fler ska stanna inom yrket.

Lönefrågan är en annan viktig fråga och det finns ett behov av att utöka antalet karriärlärartjänster så att fler får chansen att utvecklas i sin lärarroll. Om inte majoriteten tar sitt ansvar för att höja lärarlönerna och förbättra karriärmöjligheterna för lärare i form av fler förstelärare – särskilt på skolor med tuffare utmaningar – kommer vi inte att klara lärarförsörjningen och inte höja kunskapsresultaten.

### **En skola med ordning och trygghet**

Bristen på trygghet och studiero är en annan av skolans absolut största utmaningar. Trygghet och studiero är en förutsättning för lärande, men eleverna upplever inte tillräcklig arbetsro och fackförbunden har efterfrågat tydligare ordningsregler. Något som måste prioriteras är en aktiv dialog mellan elever, föräldrar och lärare samt övrig personal om de gemensamma regler, normer och värderingar som ska gälla.

Alla skolor ska ha ordningsregler som är väl förankrade hos elever, medarbetare och föräldrar. Följderna för en elev som bryter mot reglerna måste vara tydliga. Det ska tydligt framgå vilka åtgärder som vidtas då en elev bryter mot de ordningsregler som finns på skolan och nolltolerans mot mobbning och trakasserier ska gälla. Rektor och elevens föräldrar ska alltid informeras vid överträdelser. Det är också viktigt med snabba åtgärder mot skolk och sen ankomst och att staden arbetar vidare med att öka elevernas närvaro.

### **Upprättat föräldraansvar**

För att vända den negativa trenden i skolan krävs fokus på ett upprättat föräldraansvar. Det måste vara en självklarhet att föräldrar tar sitt fulla ansvar genom att se till att eleverna gör sina läxor och inte minst genom att förmedla att skolan är någonting viktigt, att skolans ordningsregler är till för att följas och att klasskompisar alltid ska bemötas med respekt. Det är ett faktum att barn som har föräldrar som bryr sig uppnår bättre skolresultat, medan barn med frånvarande föräldrar tenderar att misslyckas i skolan. För att upprätta föräldraansvaret för barnens skolgång är det viktigt att Stockholms skolor upprättar ett ansvarskontrakt mellan elev, föräldrar och skolan, där det framgår vem som ansvarar för vad för en lyckad skolgång.

### **Förstärk elevhälsan**

Att stärka elevernas fysiska och psykiska hälsa är centralt både för deras eget välmående och förmågan att tillgodogöra sig kunskap. Elevhälsoarbetet ska vara förebyggande och integreras i skolans alla verksamheter. På varje skola ska det finnas elevhälsoteam med tillgång till skolkuratorer, skolpsykologer, skolsköterskor och specialpedagogisk kompetens.

Kristdemokraterna anser att elever i behov av elevhälsans insatser ska erbjudas stöd inom 24 timmar från det att en första kontakt har tagits och vi anser att förstärkt elevhälsa fortsatt ska vara ett prioriterat arbete under de kommande åren.

### **Utvärdera socioekonomiska tillägget**

Skolresultaten mellan enskilda skolor i olika stadsdelar varierar mycket trots att Stockholm har ett omfattande system för att kompensera för elevernas socioekonomiska bakgrund. Det socioekonomiska tillägget har utökats och idag motsvarar kostnaderna för det drygt en miljard kronor. Det är väldigt mycket pengar. Det är förvisso bra att skolor med större utmaningar ges möjlighet till fler anställda och att de ges förutsättningar att locka till sig de skickligaste lärarna men, men det finns anledning att ifrågasätta om dessa pengar verkligen används på ett optimalt sätt. Det är därför viktigt att en utvärdering och en översyn av det socioekonomiska tillägget genomförs. Vi behöver få klarhet i vilka insatser som faktiskt ger effekt och leder till bättre resultat.

### **Fritt skolval – för minskad segregation**

I det föreliggande budgetunderlaget beskrivs det fria skolvalet som en faktor som förstärker segregationen. Det är en problembeskrivning vi inte håller med om, tvärtom. Genom det fria skolvalet ökar blandningen av elever i många skolor och varje år lämnar tusentals barn och unga den egna stadsdelen för att gå i skola i andra delar av staden. Genom att kunna välja en annan skola än den som ligger där man bor ökar möjligheterna att bryta segregationen.

Det fria skolvalet är dessutom en grundförutsättning för att nå stadens mål om att vara en av världens ledande kunskapsregioner. Valfriheten är en rättighet vi ska värna och utveckla. Kristdemokraterna kommer alltid att försvara det fria skolvalet.

### **Begränsa lokalkostnaderna**

Siffrorna för lokalkostnader är oroande. Förvaltningen varnar för att lokalkostnadsökningarna inte inryms i elevtalsökningen och därigenom måste bekostas på annat sätt. Hyreskostnaderna beräknas öka med 11 procent per grundskoleelev respektive med 24 procent per gymnasieelev fram till 2020.

Utbildningsnämndens förutsättningar påverkas i hög grad av lokalkostnaderna som beräknas ta en allt större andel av resurserna. Detta beror dels på grund av att nybyggda lokaler är dyrare än äldre. Stockholm växer kraftigt och på flera platser är det nödvändigt att i snabb takt både bygga ut befintliga grundskolor samt att bygga nya, men det är också viktigt att vara varsam med skattebetalarnas pengar. Kristdemokraterna anser att det är angeläget att i samband med förskole- och skolutbyggnad verka för lägre byggkostnader för att på så sätt begränsa framtida hyreskostnader.

Den rödgrönrosa majoriteten har i flera fall valt att prioritera centralt belägna och dyra skollokaler istället för på skolans innehåll vilket Kristdemokraterna vid flera tillfällen kritiserat den styrande majoriteten för detta. Vi menar att Utbildningsförvaltningen och SISAB behöver se över kostnaderna för skollokaler i syfte att hålla de så låga som möjligt utan att för den delen kompromissa på skolornas behov. Vår inställning är att pengarna i första hand ska gå till verksamheten och inte till lokaler.

### **Nyanlända elever**

Arbetet med mottagande av nyanlända elever är med angeläget än någonsin. Stockholms skolor måste fortsätta arbeta för ett bättre mottagande. Det är centralt att förberedelseklasser kan startas på skolor över hela staden och att vägen in till ordinarie klass, med ett individuellt anpassat stöd till varje elev, sker på ett så bra sätt som möjligt. En nyanländ elev ska så tidigt som möjligt delta i den ordinarie undervisningen, men det är viktigt att en successiv övergång till den ordinarie undervisningen kan ske samt att en individuell bedömning görs för att avgöra om eleven är redo att delta i den ordinarie undervisningen. Den elev som är nyanländ till Sverige ska mötas av höga förväntningar och en undervisning som är anpassad till elevens förkunskaper.

### **Förskola**

Till sist kan vi konstatera att Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm har utpekat som ett åtgärdsområde att öka andelen inskrivna barn i förskolan samt att utbildningsförvaltningen kommer att arbeta vidare utifrån detta. Kristdemokraterna anser att stadens roll i sammanhanget är att erbjuda föräldrar bra information om förskolan som barnomsorgsform, på samma sätt som staden har att erbjuda föräldrar bra information om annan typ av barnomsorg, exempelvis fristående pedagogisk omsorg. Vi vill understryka vikten av att föräldrarnas val av barnomsorgsform respekteras.